

Zondag 14 januari 1917 – enige editie

Parijs, 13 januari. Officieel avondbericht: Tussenpozend geschutvuur in België.

Londen, 13 januari. Officieel avondbericht: Kleine gevechten en doeltreffende beschieting der vijandelijke stellingen, vooral ten zuiden van Nieuwkapelle.

Engelse opmerkingen over de nota's van Duitsland en Oostenrijk-Hongarije.

Londen, 13 januari. Van goedingelichte Engelse zijde is Reuter gemachtigd de volgende (Officiële? – Redactie) opvatting over de laatste Duitse en Oostenrijk-Hongaarse nota's aan de onzijdigen weer te geven:

Daarin trachten de Duitsers nogmaals hun schending van België en hun behandeling van dat land te rechtvaardigen. Zijn zij vergeten dat bij het begin van de oorlog hun eigen kanselier erkend heeft dat de schending der onzijdigheid van België een onrecht was, dat hij met een beroep op militaire noodzakelijkheid trachtte goed te praten? Voorwaar deze bewering kenschetst afdoende de politiek waartegen de geallieerden vechten.

De Alduitse conservatieve bladen houden zich inzonderheid met de over België handelende plaats in de Duitse nota aan de onzijdigen bezig. Ofschoon deze naar de mening van het Berliner Tageblatt de Alduitse kringen, en hun conservatieve, nationaal-liberale en "liberale" (de aanhalingstekens zijn van het Berliner Tageblatt) geestverwanten tamelijk ver tegemoet komt, zijn voorstanders van inlijving daarmee volstrekt niet voldaan.

Graaf Reventlow vindt, in de Deutsche Tageszeitung, de toon te gematigd en doet doorschemeren, dat de annexionisten niet gerust zijn. De Tägliche Rundschau constateert, dat de nota de "noodlottige kanselierswoorden van 4 augustus 1914" (bedoeld is dus de erkenning van het België aangedane onrecht) prijsgeeft, maar betreurt, dat ze op alle punten de toekomst voor België in het duister laat. De Post mist in de zinsneden over België's schuld de "nauwkeurige, haarfijne en onverbidelijke bewijskracht, die uit de bekende geschiedkundige feiten spreekt."

Wat de behandeling van België betreft, de wereld zal de moorden van Leuven en Aarschot, de onrechtmatige inbeslagneming van Belgische gelden, de onmenselijke, barbaarse deportaties, die thans nog voortduren, niet licht vergeten.

Het is in hoge mate onwaarschijnlijk dat de geallieerden op de nota's van Duitsland en Oostenrijk-Hongarije nog enig ander commentaar (dan het bovenstaande) zullen geven.

Een Vlaamse nota aan de Belgische regering.

Het Nationaal Vlaams Comité in Nederland heeft aan baron Fallon, Belgisch gezant te 's Gravenhage, het volgende verzoekschrift aangeboden, met verzoek het te willen doorzenden aan baron Ch. de Broqueville, de Belgische minister-president te Havre:

Excellentie,

Naar aanleiding van de nota, welke president Wilson tot de Europese mogendheden gericht heeft, betreffende de mogelijkheid om thans over te gaan tot vredesonderhandelingen, hebben ondergetekenden, sprekend namens het Nationaal Vlaams Comité, tijdelijk verblijvend in Holland, de eer uwe excellentie hiermee enkele

overwegingen en wensen mede te delen, haar tevens verzoekend, daarvan kennis te willen geven aan de andere leden der regering.

In het antwoord der Entente-mogendheden op het Duitse vredesaanbod wordt nadrukkelijk het doel vastgesteld waarvoor België ten strijde is gegaan. We lezen in de nota: "België heeft altijd nauwkeurig de plichten nagekomen die zijn neutraliteit het oplegde. Het heeft de wapens opgevat om zijn geschonden onafhankelijkheid en neutraliteit te verdedigen en trouw te blijven aan zijn internationale verplichtingen. In de Duitse rijksdag heeft de rijkskanselier erkend, dat deze overval een onrechtvaardige daad en strijdig met het volkenrecht was, en zich in naam van Duitsland verbonden, dat te herstellen.

"België had voor de oorlog geen ander verlangen dan in goede overeenstemming met alle naburen te leven. Zijn koning en zijn regering hebben slechts één doel, herstel van de vrede, die aan hun land rechtmatige vergoeding en waarborgen voor veiligheid in de toekomst verzekert."

Het Nationaal Vlaams Comité heeft met genoegen kennis genomen van deze verklaring.

Uit deze bijzondere en bevoorrechte positie van België naast de Entente, volgt vooral dat de regering van België de stappen kan doen om het tot stand komen van een spoedige en eervolle, voor het Belgische volk zo noodzakelijke, vrede te bevorderen, door, gebruik makend van de voorstellen der Verenigde Staten van Amerika, zich te vergewissen van de bedoelingen welke Duitsland koestert tegenover ons vaderland, en door – als waarborg voor de toekomst – aan te sturen op een wereldbond van staten tot instandhouding van het recht en de vrede, naar de geest van president Wilson's nota.

Daarop dringt het Vlaamse volk in de eerste plaats aan.

Het recht zou ook in België niet hersteld zijn, indien deze vrede niet tevens waarborg voor de toekomst gaf aan de Vlaamse Belgen. Immers het Vlaamse volk wordt met zedelijke en economische ondergang bedreigd, door het feit dat het niet in eigen taal bestuurd en onderwezen wordt. Een zo onnatuurlijke toestand zou, in het herstelde België, een voortdurende aanleiding tot twist en tweedracht blijken voor een duurzame vrede.

Het Vlaamse volk, dat voor de verdediging van het gemeenschappelijke vaderland België, tegen de vijand van buiten zulke grote offers aan goed en bloed heeft gebracht, ziet zich daarnaast gedwongen, zich binnen zijn eigen landgrenzen, te verweren voor eigen taal en recht.

Dat een dergelijk nationaal belang onafscheidbaar is van het internationaal belang wordt algemeen erkend en ook in de nota van president Wilson vooropgesteld.

Een herstel van de staat België, naar het oude regime dat de achteruitstelling van Vlaanderen insluit, kan dus niet overeenkomen met het nieuwe geweten der mensheid dat autonomie eist voor alle cultureel-zelfstandige nationaliteiten.

Daarom spreken ondergetekende Vlaamse Belgen namens het "Nationaal Vlaams Comité" tijdelijk gevestigd in Holland, eerbiedig de verwachting uit, dat spoedig herstel van het volstrekt onafhankelijk en geheel neutraal koninkrijk België zal gepaard gaan met de volledige erkenning der rechten en noden van het Vlaamse volk en dat de bevrijding uit het Duitse geweld ons volk niet opnieuw zou brengen onder de druk der verfransende elementen, die het tweetalige België in een Franse eentaligheid willen omzetten.

Tevens nemen zij deze gelegenheid te baat om uwe excellentie de verzekering te geven van hun gevoelens van oprechte vaderlandsliefde.

In Het Vlaamsche Nieuws betoogt professor dr. J. de Decker van de hogeschool te Gent, dat het lot van Vlaanderen in de handen der aanstaande vredesconferentie ligt en dat de Vlamingen het nu eens moeten worden over hun doel, anders lopen zij gevaar geslachtofferd te worden. Te lang reeds, zegt professor de Decker, wordt er onder de Vlamingen der verschillende schakeringen geredekaveld en geredetwist.

De redactie van Het Vlaamsche Nieuws had in haar nummer van 28 december een Vlaams strijdprogramma uiteengezet. Een der punten daarvan is zelfbestuur voor Vlaanderen. Naar aanleiding daarvan zegt professor de Decker:

Is het een omweg, waarde redactie, wanneer ge spreekt van zelfbestuur? Ge zegt weliswaar: volledig doorgevoerd zelfbestuur. Maar zullen alle bewuste Vlamingen zich rond deze formule scharen? Daarop komt het aan. Een formule moeten we vinden, een eenvoudige en klare formule, die geen misverstand kan teweeg brengen, die urbi et orbi moet bekend gemaakt worden, die de bezettende macht kan aanvaarden, vooraleer zij ons aan ons eigen lot overlaat en die onze vorst kan bijtreden, tot stevige verzoening van de beide door hem geregeerde volken. Zolang wij trouw zijn aan de vorst, zolang wij hem eerbiedig onze wensen overmaken, blijft elk verwijt van deloyaliteit eenvoudig kletspraat.

Wat is nu zelfbestuur? Is het bestuurlijke scheiding? Zo ja, dan zie ik een oneindige taalstrijd in het verschiet, meer ingewikkeld nog dan vroeger, een jammerlijk misdrijf der Fransgezinden om ons te foppen.

Professor de Decker wenst voor Vlaanderen meer dan zelfbestuur, hij wenst politieke zelfstandigheid voor Vlaanderen en Wallonië:

Wij willen, zo schrijft hij, in het Belgisch geheel ons eigen leven doorleven. We willen zo Vlaams worden als Denemarken Deens is.

Met enkel bestuurlijke scheiding, krijgen wij fataal een Fransgezinde wetgevende macht en Fransgezinde ministers, die ons zullen tergen, omdat wij nu eenmaal Germanen zijn.

Laat ons nog klaarder spreken en allen samen blijven voor politieke zelfstandigheid van Vlaanderen en Wallonië met federatieve staatsvorm.

Ik heb bij verschillende mensen uit het volk beproefd of die formule goed begrepen werd. De uitslag was zeer bevredigend. Men antwoordde: "Dat zou meebrengen: Vlaamse wetgevende kamers, Vlaamse ministers, Vlaams bestuur, alles Vlaams en uitsluitend Vlaams in Vlaanderen; alles uitsluitend Frans in Wallonië."

Is zulks niet het ideaal van Wallonië zelf? Dat de Walen eerlijk op die vraag antwoorden en zij zullen eenvoudig "ja" zeggen. Dit ook heb ik beproefd. Niemand zou het slachtoffer worden van dat systeem, tenzij de franskiljons in Vlaanderen. Maar zij zijn juist de ruziestokers in het Belgische huishouden; zij zijn het die het vaderland in gevaar brengen; het is door hen dat in België tot hiertoe zoveel tweedracht werd gezaaid; zij beletten de verwezenlijking van onze nationale leuze: "Eendracht maakt macht". Die rumoerige, revolutionaire minderheid moet nu eenmaal het onderspit delven tot heil van het gemenebest!

Indien de machtspreuk "Politieke zelfstandigheid van Vlaanderen en Wallonië nog niet genoeg is, dan moet men zoeken naar een betere uitdrukking van ons ideaal. Maar een geijkte machtspreuk moeten

wij hebben, zonder uitstel, en al onze bladen en vlugschriften moeten dezelfde machtspreuk herhalen, altijd op dezelfde nagel slaande.

De Vlaamse kringen, korpsen, genootschappen, bonden, gilden, en wat nog meer, moeten zonder uitstel vergaderen, de vraag grondig onderzoeken en zich bij de magische formule aansluiten.

Wij zijn geen bedelaars. Onze wil moet overal verkondigd worden. De basis van westelijk Europa wordt geschokt. Vroegere banden worden uiteengerukt. Maar leve de federatieve staatsvorm voor Vlaanderen en Wallonië!